

ført en UMV, og at dette er en indikation af, at det ikke alene er manglende udarbejdelse af UMV, der afholder uddannelsessteder fra at medvirke i undersøgelsen,

- at det er særdeles sjældent, at undersøgelser opnår svarprocenter på 100,
- at det erfaringsmæssigt ikke kun er manglende lovpfyldelse, der bevirker, at en undersøgelsesdeltager undlader at svare, og
- at Rambøll har konstateret, at en lang række institutioner reelt arbejder med undervisningsmiljøet og vurderingen heraf, men uden at være klar over, at dette arbejde faktisk falder ind under loven.

Ud fra den principielle målsætning, at en lov skal efterleves af *alle* inden for en kortere tid efter lovens ikrafttræden, for at det kan siges, at loven er tilfredsstillende implementeret, konstaterer Rambøll, at det ikke er tilfredsstillende, at formentlig færre end 41% af samtlige uddannelsesinstitutioner har udarbejdet en UMV, der opfylder alle lovens kriterier.

Rambøll konkluderer dog, »at Lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø er implementeret på landets uddannelsesinstitutioner på et acceptabelt niveau« (rapporten, s. 3). Det beror på, at da svarskemaerne og interviewene generelt peger på, at der med loven er iværksat en proces, hvor stadig flere uddannelsesinstitutioner begynder at arbejde med UMV'er, anser Rambøll det for rimeligt at medregne de mange institutioner, der oplyser at være i gang med eller ved at planlægge en UMV i indeværende skoleår, i den samlede vurdering af lovens effekt.

Det udtrykkes således i rapporten, at Rambøll vurderer, »at antallet af institutioner, der oplyser at have udarbejdet en UMV eller at være i gang med dette, er relativt højt, såfremt institutionernes arbejde med undervisningsmiljø tolkes positivt som aktiviteter, der bindes sammen i en ramme, der udgøres af lov om undervisningsmiljø« (rapporten s. 16 – 17).

Rambøll uddyber herefter denne opfattelse således: »Vores positive vurdering skal ses i lyset af lovens relativt korte eksistens. Vi vurderer således, at implementeringen af en lov som Lov om undervisningsmiljø vil tage noget tid. Dels skal kendskab til loven udbredes, dels skal institutionerne finde tid til at arbejde med den, og endelig skal institutionerne finde ud af, hvordan de vil samordne lovens målsætninger og krav med de aktiviteter, der før loven pågik på insti-

tutionen omkring udvikling af undervisningsmiljøet« (rapporten s. 17).

Årsager til manglende udarbejdelse af UMV

Undersøgelsen viser, at 9% af de ledere, der har svaret på Rambølls spørgsmål, oplyser, at de *ikke* har lavet en UMV. Årsagen hertil angives primært som manglende tid. Der kan blandt besvarelsenerne ikke konstateres nogen udbredt frygt for, at en UMV vil udløse et udgiftsbehov, som skolen ikke har råd til at dække. Dette modsiges dog af de holdninger, repræsentanter for Kommunernes Landsforening og lederorganisationer er citeret for i dagspressen. Mange ledere angiver, at den manglende udarbejdelse af UMV bundes i påbegyndte eller planlagte omstruktureringer på den enkelte institution både af bygningsmæssig karakter og af ledelsen/organisationen. 14% af de ledere, der har svaret, bemærker, at de er i tvivl om, hvordan UMV'en skal udarbejdes, og af de 39%, der har angivet »andet« som årsag til manglende udarbejdelse af UMV, angiver kun 5% ukendskab til loven som årsag.

For netop at sikre udbredelse af kendskabet til lovens krav udsendte undervisningsministeren i oktober 2003 et elektronisk brev til alle landets uddannelsessteder med opfordring til gennemførelse af UMV'erne. Skrivelsen tog udgangspunkt i DCUM's foran omtalte undersøgelse fra 2003.

Det er Undervisningsministeriets egen erfaring, at visse typer af uddannelsessteder (f.eks. ungdomsskoler, hvor et hold elever undervises nogle få timer om ugen i lånte lokaler) kan være i tvivl om, hvorvidt de er omfattede af lovens krav om udarbejdelse af UMV'er. Sådanne retsvildfarelser er antagelig årsag til et vist antal undladelser af udarbejdelse af UMV. Der skal imidlertid ikke herske tvivl om, at alle uddannelsessteder i landet er omfattet (med enkelte undtagelser inden for bl.a. forsvaret), og at således også eksempelvis ungdomsskoler er omfattet af lovens krav. Metodefriheden muliggør til gengæld, at UMV'en kan tilpasses de konkrete undervisningsmæssige og organisatoriske forhold på de enkelte uddannelsessteder.

Af de institutioner, der ifølge spørgeskemaundersøgelsen har udarbejdet UMV, er det ungdomsuddannelsesinstitutionerne (særlig gymnasier og erhvervsskoler) samt de sundhedsfaglige mvu-institutioner, der har den højeste andel, mens de pædagogiske mvu-institutioner og voksenuddannelsesinstitutionerne har den lave-